

36ste vergadering

Dinsdag 25 juni 1996

Aanvang 10.00 uur

Voorzitter: Tjeenk Willink

Tegenwoordig zijn 66 leden, te weten:

Baarda, Batenburg, De Beer, G. van den Berg, J.Th.J. van den Berg, Bierman, De Boer, Boorsma, Braks, Van den Broek-Laman Trip, Cohen, Van Dijk, Van Eekelen, Eversdijk, Gelderblom-Lankhout, Van Gennip, Ginjaar, Glastra van Loon, Glasz, Van Graafeiland, Grol-Overling, De Haze Winkelman, Heijmans, Heijne Makkreel, Hessing, Van Heukelum, Hirsch Ballin, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, De Jager, Jurgens, Ketting, Korthals Altes, J. van Leeuwen, L.M. van Leeuwen, Linthorst, Lodewijks, Loudon, Luimstra-Albeda, Lycklama à Nijeholt, Michiels van Kessenich-Hoogendam, Pitstra, Le Poole, Postma, Rensema, Rongen, Roscam Abbing-Bos, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Schuyer, Staal, Steenkamp, Stevens, Talsma, Tjeenk Willink, Tuinstra, Varekamp, Ter Veld, Veling, Werner, Wiegels, Wiltgens, Van de Zandschulp, Zijlstra en Zwerver,

en de heer Van Mierlo, vice-minister-president, minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Jorritsma-Lebbink, minister van Verkeer en Waterstaat, mevrouw Van de Vondervoort, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, mevrouw Schmitz, staatssecretaris van Justitie, en mevrouw Netelenbos, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Vrisekoop en Hendriks, wegens bezigheden elders.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat is ingekomen een bericht van overlijden van het oud-lid van de Kamer de heer H.B.P.A. Letschert. Ik heb dit bericht mede namens de Kamer beantwoord met een brief aan zijn echtgenote van de volgende inhoud, welke ik u verzoek staande aan te horen:

"Namens de Eerste Kamer der Staten-Generaal betuig ik U mijn gevoelens van deelneming met het overlijden van Uw man, drs. H.B.P.A. Letschert, van januari 1968 tot september 1980 lid van de Kamer.

Als neerlandicus in de gemeentepolitiek terechtgekomen was hij vooral bestuurder. Niet nadrukkelijk, wel zeer aanwezig. De publiciteit zocht hij niet. De oplossing van sociale problemen en de verbetering van het contact tussen bestuur en bestuurd stonden bij hem voorop. Zijn maidenspeech over de gemeentelijke herstructurering op 18 juni 1968 in deze Kamer uitgesproken heeft, precies 28 jaar later, weinig aan betekenis ingeboet.

"De regio is de gemeente van de toekomst. Of die regio wordt gevormd door 'amalgamation' danwel door 'cooperation' (de termen zijn van het lula-congres van dat jaar), komt mij gezien de waarde die wij aan inspraak, deelhebben aan bestuur en persoonlijk welbevinden toekennen als een niet te moeilijke principiële keuze voor". Samenwerking dus.

De oplossing van sociale problemen en de verbetering van de contacten bepaalden ook zijn opstelling, soms kritisch, in zijn partij

en zijn kerk. Het was ook de kern van zijn activiteiten als burgemeester van Tilburg waar bij zijn aantreden de textiel verdwenen was en het bestuur op oude leest geschoeid. Monoculturen die hun tijd hadden gehad. Hij legde de basis voor een gezonde, nieuwe, veelkantige ontwikkeling waarop na zijn aftreden in april 1988 kon worden voortgebouwd.

Zijn gezondheid zat hem vooral de laatste jaren in de weg. Toch probeerde hij in contact te blijven, totdat dat niet meer ging. Dat dwong respect af.

Mogen de goede herinneringen die velen met zich dragen U in deze dagen tot troost zijn."

Ik verzoek u een ogenblik stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen enige ogenblikken stilte in acht.)

De **voorzitter**: Ook is ingekomen een beschikking van de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal houdend aanwijzing tot lid van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad de heer G.J.M. Braks en tot plv. lid van deze Raad de heer J.R. Glasz. Ik stel voor, deze beschikking voor kennisgeving aan te nemen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: De overige ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Voorzitter

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het eind van deze editie.)

De **voorzitter**: Aangezien voor verschillende verdragen die ter stilzwijgende goedkeuring zijn voorgelegd en voor algemene maatregelen van bestuur die zijn voorgedragen en gedrukt onder de nummers 24721 en 24723 (R1572) de termijn is verstreken, stel ik vast, dat wat deze Kamer betreft aan nadrukkelijke goedkeuring van deze verdragen, respectievelijk AMvB's geen behoefte bestaat.

Met betrekking tot de geannoteerde agenda voor de bijeenkomst van het Uitvoerend Comité van Schengen op 27 juni aanstaande deel ik aan de Kamer het volgende mee. Op grond van het in de Eerste Kamer gehouden beraad terzake heb ik de desbetreffende bewindslieden meegedeeld dat deze Kamer het, gelet op de omstandigheden, niet nodig acht uitdrukkelijke instemming met de overgelegde ontwerpbesluiten te verlenen. Mij is gebleken dat de Tweede Kamer wel uitdrukkelijke instemming terzake wenselijk acht.

Aan de orde is de behandeling van de voorstellen van (rijks)wet:

- **Goedkeuring van het op 25 januari 1988 te Straatsburg tot stand gekomen Verdrag inzake wederzijdse administratieve bijstand in belastingzaken (24452, R1551);**

- **Wijziging van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen in verband met de binding van het Koninkrijk aan het Verdrag inzake wederzijdse administratieve bijstand in belastingzaken (24453);**

- **Goedkeuring van de op 27 november 1992 te Londen tot stand gekomen protocollen tot wijziging van respectievelijk het Internationaal Verdrag inzake de wettelijke aansprakelijkheid voor schade door verontreiniging door olie, 1969, en het Internationaal Verdrag betreffende de instelling van een Internationaal Fonds voor vergoeding van schade door verontreiniging door olie, 1971 (24472, R1554);**

- **Wijziging van de Wet schadefonds olietankschepen (24474);**

- **Wijziging van onder meer de Wet op de onderwijsverzorging in verband met de verlenging van de werkingsduur van die wet (24687);**

- **Wijziging van de Mediawet in verband met verlenging van het huidige toezicht op toegang tot draadomroepinrichtingen (24762).**

Deze voorstellen van (rijks)wet worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de Raming der voor de Eerste Kamer in 1997 benodigde uitgaven, alsmede aanwijzing en raming van de ontvangsten (EK nr. 185).**

De raming wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Goedkeuring van de op 19 maart 1991 te Genève tot stand gekomen herziening van het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten (Trb. 1992, 52), alsmede wijziging van de Zaaizaad- en Plantgoedwet (Uitvoeringswet UPOV 1991) (24129).**

Dit wetsvoorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het voorstel van rijkswet Wijziging van de Rijkswet op het Nederlandschap (23029, R1461).**

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Glasz** (CDA): Voorzitter! De huidige Rijkswet op het Nederlandschap heeft als beginsel afstand doen van de oorspronkelijke nationaliteit en wel ter beperking van het fenomeen meervoudige nationaliteit. Uitgangspunt is dus eenvormige, eenduidige ± het zijn allemaal moeizame vertalingen van het woord monopatrīdi ± nationaliteit. Er is een uitzondering mogelijk

op redelijkheidsgonden. De ratio van het beginsel is dat zij die een nationaliteit willen verwerven een bewuste, een fundamentele keuze maken; in ons geval voor het Nederlandschap. Dit dient te gebeuren zonder dat ze met de aan been blijven hangen in de cultuur van het land van herkomst.

Voorzitter! Wij staan niet alleen met dit uitgangspunt, want onze wet stoelt op het Verdrag van Straatsburg, waarbij Nederland is aangesloten. Dit kent een dwingende verliesbepaling van de oorspronkelijke nationaliteit. De regering wil dit beginsel afschaffen en het CDA is daartegen. Het CDA wil het principe handhaven dat hij die naturalisatie vraagt de loyale keus moet maken met welk land hij zich primair verbonden voelt; met het land van oorsprong of met het nieuwe land van vestiging. Daarin past het afstandsvereiste met de mogelijkheid van uitzondering daar waar het onredelijk wordt, bijvoorbeeld voor Marokkanen die wettelijk geen afstand kunnen doen.

In dat verband citeer ik met instemming het hoofdredactionele commentaar van NRC Handelsblad van 25 februari 1995. Dit is overigens een krant die dit kabinet gemeenlijk steunt. In dit artikel staat: Een dubbele nationaliteit ondergraaft het sociale contract waartoe landgenoten zich jegens elkaar hebben verplicht. Uiteindelijk zet het ook vraagtekens bij de context waarbinnen burgers hun loyaliteit en gevoel voor verantwoordelijkheid beleven. Het principe van eenduidige nationaliteit is de moeite van het behouden waard.

Er is een consequentie die bij de behandeling nauwelijks naar voren is gekomen, die je onderbelicht kunt noemen. Ik noem die nu in ieder geval ook ongerijmd. Die consequentie van het regeringsvoorstel is dat het schrappen van het afstandsvereiste, wat men dus met dit wetsvoorstel wil, niet geldt voor nationaliteiten van de verdragsstaten. Ik wil daar met nadruk op wijzen. Ik denk daarbij aan Duitsland, Italië, Frankrijk, België en Scandinavië. Immers, het verdrag behoudt zijn voorrang boven deze wet. Dit kan betekenen dat een Italiaan die Nederlander wordt, de Italiaanse nationaliteit zal verliezen krachtens de verliesbepaling van het verdrag die automatisch werkt, terwijl de Nederlander die Italiaan wordt, het